

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки
освітня програма «Історія та археологія»
Кваліфікація: історик, вчитель історії

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради _____ В.Д. Будак
(протокол № _____ від _____ 2019 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2019 р.

Ректор _____ В.Д. Будак
(наказ № _____ від _____ 2019 р.)

Миколаїв 2019 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Кваліфікація	історик, вчитель історії

«ПОГОДЖЕНО»

навчально-методичною комісією
університету
голова _____ О. А. Кузнецова
(протокол № від 2019 р.)

вченою радою історичного факультету
голова _____ О. В. Господаренко
(протокол № від 2019 р.)

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО
кафедрою історії та археології
завідувач _____ Н. О. Рижева
(протокол № від 2019 р.)

Керівник проектної групи
кандидат історичних наук, доц.
_____ Ю. І. Гузенко

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО

Проектною групою кафедри історії та археології у складі:

1. Гузенко Юрій Іванович – керівник проектної групи, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського.
2. Хрящевська Людмила Михайлівна – член проектної групи, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського.
3. Кузовков Володимир Володимирович – член проектної групи, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського.

Рецензії-відгуки на освітню програму надали Миколаївський обласний краєзнавчий музей; Науково-дослідницький центр «Лукомор'є» Державного підприємства «Науково-дослідний центр охоронна археологічна служба України»; Миколаївський класичний ліцей Миколаївської міської ради.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 032 Історія та археологія

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, історичний факультет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Історик, вчитель історії
Офіційна назва освітньої програми	
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавр, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Рішення Акредитаційної комісії від 31 березня 2015 р. протокол № 115 (наказ МОН України від 14.04.2015 № 553л). Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 р.
Цикл/рівень	FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL - 6 рівень, НРК – 7 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://mdu.edu.ua/
2-Мета освітньої програми	
Забезпечення фундаментальної теоретичної підготовки з національної та всесвітньої історії; навчання ключовим теоретико-методологічним засадам і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; формування здатностей застосовувати набуті знання для збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення; вироблення навичок виявлення, опрацювання та інтерпретації об'єктів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини.	
3-Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	03 Гуманітарні науки 032 Історія та археологія <i>Предметна область:</i> система знань про історичне минуле України та людства, причинно-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування історико-культурної спадщини. <i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> – минуле України та людства в усіх його проявах; – пам'ятки історії та культури, історична пам'ять, історична політика, соціокультурні практики у минулому та сьогоденні; – базові категорії, методологічний інструментарій та теоретичні концепції, які

	використовуються під час історичного пізнання; – значення та смисли діяльності людей у минулому, загальнолюдські і національні цінності, представлені в наукових фактах, текстах, речових пам'ятках, пам'ятках духовної культури та у соціальних практиках. <i>Цілі навчання:</i> – здобуття фундаментальних знань про національну і всесвітню історію; оволодіння ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; – формування здатностей застосовувати набуті знання для збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення; – вироблення навичок виявлення, опрацювання та інтерпретації об'єктів матеріальної та нематеріальної культурної спадщини. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> система наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, які використовуються у процесі історичного пізнання. <i>Методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці):</i> загальнонаукові і спеціально наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методики і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток історії і культури.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна Програма підготовки бакалавра спрямована на забезпечення фахівця колом спеціальних знань професійного характеру, а також на залучення його до вирішення практичних та науково-дослідницьких завдань. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра має зорієнтувати майбутнього фахівця на усвідомлення спеціальних знань в конкретних умовах діяльності, в рамках яких можлива подальша професійна кар'єра: магістратура за освітньою програмою «Етнологія», «Археологія», «Середня освіта (Історія)».

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Система знань про історичне минуле України та людства, причинно-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування історико-культурної спадщини
Особливості програми	Студенти можуть робити акцент або на історію України, всесвітню історію, етнологію або ж на археологію, історіографію та спеціальні історичні дисципліни
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Академічні права випускників	Особа, яка здобула вищу освіту першого (бакалаврського) рівня, має право продовжити навчання за другим (магістерським) рівнем.
Працевлаштування випускників	Допуск до професії – за наявності освітньої й професійної кваліфікації, підтвердженої відповідним документом. Бакалавр історії та археології може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у закладах загальної середньої освіти, ВНЗ 1–2 рівнів акредитації (за наявності в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін і проходження відповідних практик); в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо. Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, зокрема, може працювати: 2443.2 – історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії; 2431.2 – архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів; 2441.1 – антрополог; 2442.2 – археограф, археолог, етнолог, палеограф; 2320 – вчитель-стажист середнього навчально-виховного закладу.
Подальше навчання	Базова підготовка є достатньою для вступу до магістратури за освітніми програмами

	«Етнологія», «Археологія» та «Середня освіта (Історія)» з метою здобуття ступеню магістр етнології, магістр археології та магістр історії (середня освіта)
5- Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Проблемне-орієнтовне навчання. Комбінація лекцій, практичних знань із розв'язування проблем, виконання дослідницьких робіт і проектів.
Оцінювання	Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою у відповідності до «Положення МНУ імені В.О. Сухомлинського про оцінювання знань студентів». Види оцінювання: поточний контроль, презентації, есе, семестровий контроль (заліки та іспити), випусковий екзамен.
6 - Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії та археології або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<i>Вправність мислення</i> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. 2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хибні й вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації. 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення. 4. Здатність раціонально організовувати власну діяльність та ефективно використовувати час. <i>Розвиненість рефлексії</i> 5. Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім. 6. Критичність та самокритичність мислення. 7. Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань. <i>Інтелектуальна комунікація</i> 8. Увага і толерантність до іншої (ї)

	інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати. 9. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості. 10. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. 11. Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі. 12. Відкритість, здатність сприймати та враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слушних ідей. 13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. <i>Мовно-текстологічна здатність</i> 14. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї. 15. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми. 16. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту. 17. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою. <i>Особиста ціннісно-вольова налаштованість</i> 18. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності. 19. Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків. 20. Здатність працювати в колективі та
--	--

	самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам. 21. Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства. 22. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси. 6. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. 7. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та

	опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. 8. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини. 9. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. 10. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. 11. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. 12. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів. 13. Здатність здійснювати відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів. 14. Знання правил археографічної, архівної та музейної роботи, принципів експонування артефактів і підготовки тематико-експозиційного плану.
7 – Програмні результати навчання	
Класифікація в когнітивній (пізнавальній) сфері	
Знання	Здатність запам'ятовувати або відтворювати: – найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом; – основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди; – наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії; – основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії,

	категоріальний апарат з історії та археології; – основні принципи і методи історичного пізнання; – основні типи і види історичних джерел; – необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження; – детальні знання про певний історичний період або проблему.
Розуміння	<i>Здатність розуміти та інтерпретувати:</i> – основні завдання історичної та археологічної науки; – з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них; – класифікувати історичні джерела з метою реалізації конкретних науково-дослідницьких проектів; – інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел (археологічні артефакти, архівні документи, усні свідчення, музейні експонати, періодика, наукові праці тощо); – обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.
Застосування знань	<i>Здатність використовувати вивчений матеріал в нових ситуаціях:</i> – виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі; – оцінювати основні тенденції та особливості історичного розвитку людства у певні історичні періоди; – аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах; – демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі; – організовувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України; – планувати дослідницькі проекти з історії, археології, історіографії, джерелознавства, краєзнавства та ін.; – застосовувати сучасні методики викладання історії.
Аналіз	<i>Здатність розбивати інформацію на</i>

	<i>відповідні компоненти і розуміти їх взаємозв'язок:</i> – аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії; – визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин; – досліджувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби; – упорядковувати історичні джерела у відповідності до їх інформаційного потенціалу при розробці конкретної науково-дослідницької теми та реалізації археографічних проєктів; – розділяти на категорії пам'ятки матеріальної культури та історичні документи відповідно до нормативів.
Синтез	<i>Здатність поєднувати частини разом, щоби одержати ціле з новою системною властивістю:</i> – формулювати мету та завдання конкретного історичного дослідження; – всебічно розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і наукової літератури; – аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві; – інтегрувати досягнення інших гуманітарних наук для вирішення актуальних проблем історії та археології; – пояснювати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот; – встановлювати ефективну комунікацію з представниками різноманітних субкультур.
Оцінювання	<i>Здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі:</i> – аргументувати актуальність теми обраного наукового проєкту (дипломної роботи), встановлювати її зв'язок з пріоритетними напрямками розвитку сучасної науки в Україні; – критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та новизну отриманих результатів; – чітко пояснювати мету, задачу, об'єкт, предмет та методи дослідження; – узагальнювати результати дослідницької (дипломної) роботи та рекомендувати шляхи їх використання;

	– робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи; – порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем історії та археології
Класифікація в емоційній (афективній) сфері	
Сприйняття	<i>Бажання (направленість) студента:</i> – використовувати інноваційні форми і технології сучасної вітчизняної та зарубіжної історичної науки та освіти; – визначати загальні і специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України; – вказувати на взаємозв'язок вітчизняної, європейської і світової історії.
Реагування	<i>Активна участь студента в навчальному процесі:</i> – відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу; – дискутувати щодо перспектив розвитку історії та археології в сучасних умовах; – обговорювати зміст і план презентації науково-історичного проекту; – брати участь у ділових іграх, з допомогою яких моделюється наближена до реальної професійної сфери здобувача вищої освіти ситуація.
Ціннісна орієнтація	<i>Визнання та підтримка певних цінностей:</i> – налаштованість на консолідацію суспільства; – пояснювати важливість демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку; – доводити історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України; – виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України; – співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей; – визнавати роль і значення історичної науки та освіти в процесі євроінтеграції України.
Організація та концептуалізація	<i>Засвоєння певної системи цінностей:</i> – дотримуватись концепції міжнаціонального та міжкультурного діалогу в Україні; – виявляти спільні й відмінні риси в підходах українських і зарубіжних істориків

	та археологів; – створювати умови для комунікації із представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій.
Характеристика за системою цінностей	<i>Дотримання певної системи цінностей:</i> – виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов’язків; – переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки; – практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці; – поширювати кращий досвід професійної діяльності, демонструвати гідну соціальну поведінку, дотримуватися здорового способу життя.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Підготовку фахівців за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за освітньою програмою Історія та археологія, освітнього рівня - «бакалавр» здійснює кафедра історії та археології, яка входить до складу історичного факультету МНУ імені В.О. Сухомлинського. На кафедрі історії та археології 7 осіб науково-педагогічного персоналу, з них: 1 доктор історичних наук (14,29 %); 4 - кандидати історичних наук (57 %), 2 викладача (28,5 %). До навчального процесу залучаються д. і. н., професори кафедри історії, політології, філософії.
Матеріально-технічне забезпечення	Кафедра історії та археології має 1 комп’ютерний клас загальною площею 49,3 кв. м та викладацьку. Кабінети та аудиторії відповідають вимогам навчальних планів, обладнані усім необхідним, за площами задовольняють санітарним нормам: ауд. №01.106 (55,2 кв. м) – 8 комп’ютерів. В комп’ютерному класі, обладнаному комп’ютерами Celeron 1000, створено локальні мережі, працює університетський Web-сервер навчального процесу. Всі приміщення історичного факультету відповідають меті і завданням підготовки фахівців етнологічної спеціальності. Забезпечення навчальною та науковою літературою студентів і викладачів

	здійснює бібліотека Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Бібліотека має чотири читальні зали, що відповідає нормативним вимогам. Для поліпшення інформаційного обслуговування читачів у бібліотеці встановлено програмне забезпечення УФД “Бібліотека”. Фінансування розвитку науково-методичної бази факультету здійснюється виключно за рахунок коштів спеціального фонду. Фахові періодичні видання з спеціальності 032 Історія та археологія налічують 8 найменувань. Крім того в читальному залі бібліотеки МНУ імені В.О. Сухомлинського наявні ще 14 періодичних видань наукового змісту, що використовуються в процесі підготовки магістрів спеціальності 032 Історія та археологія, освітніх програм «Археологія» та «Етнологія». Матеріально-технічна база випускової кафедри Етнології та спеціальних історичних дисциплін розміщена у навчальному корпусі №1, містить будівлі, комунікації, обладнання, і є частиною державної власності, яка знаходиться в оперативному управлінні університету. Матеріально-технічне забезпечення кафедри відповідає потребам навчального процесу. Навчальна площа, що закріплена за кафедрою, складає 16,1 кв.м.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Для забезпечення організації підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за спеціальністю «Історія та археологія» на кафедрі розроблені та затверджені встановленим порядком освітня (освітньо-професійна) програма, навчальний план та пояснювальна записка до нього, навчальні контенти, комплекти завдань для комплексних контрольних робіт, плани практичних (семінарських) занять, завдання для самостійної роботи студентів, питання, задачі, завдання та кейси для поточного та підсумкового контролю, програми навчальних дисциплін, які відповідають вимогам державних та галузевих стандартів вищої освіти. Методична робота на кафедрі спланована і проводиться відповідно до вимог наказу Міністра освіти і науки України № 48 від 24.01.2013 р. Вона спрямована на підвищення якості підготовки студентів,

	посилення ефективності і якості проведення всіх видів навчальних занять, удосконалення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників. Згідно з планом проводиться робота щодо комп'ютеризації навчальних дисциплін, що викладаються. Комп'ютерна база кафедри та університету дозволяє кожному студенту використовувати дисплейний час у середньому за період навчання в обсязі 1,2 години щоденно. Розроблені навчальні робочі програми для всіх дисциплін навчального плану спеціальності 032 Історія та археологія, освітньої програми «Історія та археологія». Програми розроблено за умовами Європейської кредитно-трансфертної системи (далі – ЄКТС). Організаційно-методичне забезпечення ЄКТС передбачає використання всіх документів, регламентованих чинною нормативною базою щодо вищої освіти, видів діяльності суб'єктів і об'єктів навчального процесу, адаптованих і доповнених з урахуванням особливостей цієї системи. Підсумкова атестація відповідно до «Освітньо-професійної програми підготовки» здійснюється екзаменаційною комісією на підставі складання комплексного іспиту з історії (цикл дисциплін професійної та практичної підготовки нормативної частини). Навчальні дисципліни, які викладаються для спеціальності 032 Історія та археологія, освітньої програми Історія та археологія забезпечені навчальною літературою, комплексом навчальних матеріалів, програмними продуктами, тестами, модулями і наглядними засобами. Основним джерелом інформаційного забезпечення студентів та викладачів є бібліотека з її фондами та електронні засоби інформації. Фонд бібліотеки нараховує 476872 примірників навчально-наукової літератури, майже 200 державною мовою та 150 найменувань періодичної літератури. Забезпеченість основними підручниками становить 100% по всіх дисциплінам. Всі студенти та викладачі мають доступ до Інтернету та електронної бібліотеки університету.
--	--

	Сьогодні бібліотека є надійною інформаційною базою для науково-дослідницької і навчальної роботи та центром культурно-просвітницької діяльності університету. Загальна площа бібліотеки Миколаївського національного університету ім. В.О.Сухомлинського становить 1415,1 кв.м., приміщення для розташування книгосховищ (1216кв.м.) у тому числі: - зона розташування фондів (852кв.м.); - зона обслуговування читачів (563,1кв.м.). Бібліотека має: - чотири абонементи навчальної та наукової літератури; - чотири зали. Навчальні дисципліни, які викладаються для спеціальності 032 Історія та археологія забезпечені навчальною літературою видання 2000-2016 років, комплексом навчальних матеріалів, програмними продуктами, тестами, модулями і наглядними засобами. В університеті створений необхідний фонд навчальної літератури та фахових періодичних видань з спеціальності. Основним джерелом інформаційного забезпечення студентів та викладачів є бібліотека з її фондами та електронні засоби інформації. Фонд бібліотеки нараховує 476872 примірників навчально-наукової літератури, майже 200 державною мовою та 150 найменувань періодичної літератури. Забезпеченість основними підручниками становить 100% по всім дисциплінам. Всі студенти та викладачі мають доступ до Інтернету та електронної бібліотеки університету. Сьогодні бібліотека є надійною інформаційною базою для науково-дослідницької діяльності університету.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Дисципліни загальної підготовки			
ОК 1.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	12	1, 2, 3 семестри – заліки, 4 семестр - іспити
ОК 2.	Філософія	3	1 семестр - іспит
ОК 3.	Українська мова за професійним спрямуванням	3	1 семестр - іспит
ОК 4.	Університетські студії	3	1 семестр - залік
Дисципліни професійної підготовки			
ОК 5.	Археологія та давня історія	8	1 семестр - залік
ОК 6.	Історія стародавнього Сходу та античності	6	2 семестр - іспит
ОК 7.	Історія середніх віків	6	3 семестр - іспит
ОК 8.	Історія країн Європи та Америки (ранньомодерна та модерна)	6	4 семестр - іспит
ОК 9.	Історія країн Європи та Америки (новітня)	6	5 семестр - іспит
ОК 10.	Історія України (середньовічна)	6	3 семестр - іспит
ОК 11.	Історія України (ранньомодерна)	6	4 семестр – іспит
ОК 12.	Історія України (модерна)	6	5 семестр – іспит
ОК 13.	Історія України (новітня)	6	6 семестр – іспит
ОК 14.	Етнологія	4	2 семестр – іспит
ОК 15.	Спеціальні історичні дисципліни	4	1 семестр – залік
ОК 16.	Музеєзнавство та пам'яткознавство (інтегрований курс)	4	2 семестр – залік
ОК 17.	Джерелознавство та архівознавство (інтегрований курс)	5	3 семестр – залік
ОК 18.	Історія історичної науки	5	5 семестр – залік
ОК 19.	Психологія	4	1 семестр – іспит
ОК 20.	Педагогіка	5	3 семестр – іспит
ОК 21.	Теорія та методика навчання історії	6	5 семестр – іспит

ОК 22	Інклюзивна освіта	3	7 семестр – залік
ОК 23	Теорія наукових досліджень	3	2 семестр – залік
ОК 24	Сучасні інформаційні технології в професійній діяльності	3	4 семестр – залік
Загальний обсяг обов’язкових компонент:		102 кредитів	
Вибіркові компоненти ОП			
Дисципліни за вибором ЗВО (фахова спеціалізація)			
ВБ 1.1.	Нормативно-правові студії (трудове право)	4	4 семестр - залік
ВБ 1.2.	Підприємницька діяльність	3	4 семестр - залік
ВБ 1.3.	Соціально-політичні та країнознавчі студії	5	2 семестр - залік
ВБ 1.4.	Фізична культура	8	1,2,3,4 семестр – залік
ВБ 1.5.	Старослов’янська мова	4	5 семестр - залік
ВБ 1.6.	Антропологія	4	6 семестр - залік
ВБ 1.7.	Історична регіоналістика	5	8 семестр - іспит
Загальний обсяг вибірових компонент:		33 кредити	
Дисципліни за вибором студента			
ВБ 1.8	Історія слов’янських народів	8	6 семестр – залік, 7 семестр - іспит
	Історія слов’янських країн Східної Європи		
ВБ 1.9.	Історія країн Азії та Африки модерної доби	8	6 семестр – залік, 7 семестр - іспит
	Історія країн Сходу		
ВБ 1.10.	Пізня Римська імперія	4	6 семестр – залік
	Пізня античність в історії Європи		
ВБ 1.11.	Етнічна історія України	5	6 семестр – залік
	Етносоціальні процеси в незалежній Україні		
ВБ 1.12.	Історія Гетьманщини	4	7 семестр - залік
	Історія українського козацтва		
ВБ 1.13.	Політогенез і ранньокласові суспільства	4	7 семестр - залік
	Степове Побужжя в епоху пізньої бронзи		
ВБ 1.14.	Грецька колонізація Північного Причорномор’я	4	7 семестр - залік
	Римська присутність у Північному Причорномор’ї		

ВБ 1.15.	Актуальні проблеми історії України в роки Другої світової війни	4	7 семестр - залік
	Історія радянського суспільства		
ВБ 1.16.	Логіка та критичне мислення	3	8 семестр - залік
	Риторика		
ВБ 1.17.	Слов'яни та кочовий світ (VIII – XIII ст.)	4	8 семестр - залік
	Історія хозар та Хозарського каганату		
ВБ 1.18.	Нумізматика	4	8 семестр - залік
	Зброєзнавство		
ВБ 1.19.	Історія міжнародних відносин Європи	4	8 семестр - залік
	Історія міжнародних відносин України		
ВБ 1.20.	Історична пам'ять та історична політика	4	8 семестр - іспит
	Історична пам'ять в контексті історичної освіти		
Загальний обсяг вибіркових компонент:		60 кредитів	
Цикл практичної підготовки			
ПрП 01.	Археологічна виробнича практика	3	2 семестр - залік
ПрП 02.	Музейна навчальна практика	3	3 семестр - залік
ПрП 03.	Архівна навчальна практика	3	4 семестр - залік
ПрП 04.	Педагогічна навчальна практика	3	5 семестр - залік
ПрП 05.	Етнографічна навчальна практика	3	6 семестр - залік
ПрП 06.	Краєзнавчо-туристична навчальна практика	3	7 семестр - залік
ПрП 07.	Педагогічна виробнича практика	6	8 семестр - залік
Усього		24 кредити	
Загальний обсяг освітньої програми:		240 кредитів	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників спеціальності 032 «Історія та археологія», проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного іспиту з історії та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавр історії та археології.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.